

Liittyminen e-kirjastoon

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 22.02.2024 § 15
42/02.08.00/2024

Valmistelija sivistysjohtaja petri.kakonen@karkola.fi puh. 044-770 2130

Kuntien yhteinen e-kirjasto avataan asiakkaille 23.4.2024 UNESCO:n kansainvälisenä kirjan ja tekijänoikeuksien päivänä sekä Kirjan ja ruusun päivänä. Yhteistä e-kirjastoa on rakennettu opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa ja Helsingin kaupunginkirjaston vetämässä e-kirjastohankkeessa. Kaksivuotinen hanke päättyi vuoden 2023 lopussa, jonka jälkeen e-kirjaston kehittäminen siirtyi Kansalliskirjastoon perustettuun e-kirjastoyksikköön.

E-kirjastohankkeessa on luotu täysin uudenlaista toimintamallia Suomen kunnille ja kirjastoille, niin sanottua yhden luukun e-kirjastoa. Uuden e-kirjaston kautta asiakkaiden on helppo lainata e- ja äänikirjoja sekä lukea aikakauslehtien digitaalisia näköisversioita yhden mobiilisovelluksen eli -applikaation ja myöhemmin myös verkkosivun kautta.

E-kirjastohankkeen tavoitteena oli saada e-kirjasto avattua asiakkaille vuoden 2024 alussa, joten tästä tavoitteesta myöhästytään hieman. Viivästys johtuu e-kirjaston teknologian ja sisältöjen integraation vaatimasta, suunniteltua pidemmästä ajasta. Testimateriaalin hankkiminen ja itse testaaminen on vienyt ennakoitua enemmän aikaa, sillä teknologia-alustalta on puuttunut eräiden formaattien vaatima tuki.

Myös lainattavien aineistojen eli e-kirjojen, äänikirjojen ja aikakauslehtien digitaalisten näköisversioiden hankinta yhteiseen e-kirjastoon on osoittautunut suuritöisemmäksi ja hitaammaksi kuin alun perin suunniteltiin. Hankintatapa on uusi myös sisällöntuottajille ja vaatii uutta ajattelua puolin ja toisin. Testaaminen tehdään sisältöjen kilpailutuksen voittavien toimittajien kanssa yhteistyössä. Näin saadaan aikaiseksi paras mahdollinen e-kirjasto.

Tällä hetkellä kirjastot ostavat e-aineistot ja niihin liittyvät tekniset alustat kokonaispakettina. Kirjastojen asiakkaat ovat siis käyttäneet useita sovelluksia, kun e-kirjoihin, äänikirjoihin tai lehtien digitaalisiin näköisversioihin on ollut käytössä erilaisia teknisiä alustoja.

Kunnat päättävät liittymisestään yhteiseen e-kirjastoon omien aikataulujensa mukaan vuoden 2024 alkupuolen aikana. E-kirjastohanke lähettää ensin sopimusluonnokset kuntiin kommentoitavaksi ja tämän jälkeen valmiit sopimukset kuntien allekirjoitettaviksi. E-kirjaston sisällöt ovat vain niiden asiakkaiden käytettävissä, joiden kotikunta on liittynyt mukaan yhteiseen e-kirjastoon. E-kirjastohankkeen tekemän ennakkokyselyn mukaan heti alusta alkaen e-kirjastoon liittyvien kuntien asukasluku olisi yhteensä noin 85–90 % Suomen asukkaista.

E-kirjastoa varten perustettiin työryhmiä, joissa kirjastojen ääni ja osaaminen pääsevät kuuluviin. Kuntien yhteinen e-kirjasto tarvitsee kirjastoammattillista osaamista toimiakseen parhaalla mahdollisella tavalla,

ja yhteistyö kirjastojen kanssa onkin äärimmäisen tärkeää. Työryhmien toiminta käynnistetään jo loppuvuoden 2023 aikana ennen e-kirjastohankkeen päättymistä.

Yhteistä e-kirjastoa odotetaan kirjastokentällä laajasti ja sitä pidetään erittäin tärkeänä. E-kirjastohanke haastatteli touko-kesäkuussa 2023 kuuden kunnan kirjastotoimen edustajia heidän ajatuksistaan yhteiseen e-kirjastoon liittyen. E-kirjastoa kuvailtiin suurimmaksi asiaksi kirjastokentällä pitkään aikaan ja sen koettiin tuovan e-kirjastopalvelut tasa-arvoisemmin kaikkien e-kirjastoon liittyvien kuntien asukkaiden saataville.

Yhteisen e-kirjaston kustannukset ovat 0,70 euroa asukas kohden vuosina 2024-2026. Vuonna 2024 kunnat maksavat vuosimaksusta vain 8 kuukauden osuuden. Kunnat käyttivät vuonna 2021 e-kirjastopalveluihin keskimäärin 0,80 euroa asukasta kohden.

Liitteenä on E-kirjasto avataan 2024 -materiaali.

Esittelijä	sivistysjohtaja Petri Käkönen
Päätösehdotus	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää, että Kärkölen kunta liittyy kuntien yhteiseen e-kirjastoon 23.4.2024 alkaen ja valtuuttaa sivistysjohtajan allekirjoittamaan yhteistyösopimuksen kunnan puolesta.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin muutoksitta.
Muutoksenhaku	Oikaisuvaatimus.